

Terry Pratchett

Celým jménem **sir Terence David John „Terry“ Pratchett**. Narodil se ve Spojeném Království v Buckinghamshire v Beaconsfieldu roku 1948 jako **Terence David John Pratchett**. V 17 letech nechal školy a stal se novinářem pro **Bucks Free Press**. V tomto období vydal i svojí první povídku **KOBERCOVÉ (THE CARPET PEOPLE)**; satyrický román z netradičního světa, po 21 letech ji vydal zrevidovanou s poznámkou „*Tato kniha měla dva autory a oba jsou stejnou osobou.*“

Jeho kariéru definoval až humorný román **BARVA KOUZEL**, který započal jednu z nejslavnějších fantasy sérií **ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA** (čítající na 40 románů a několik desítek dalších knih a materiálů) a po jehož vydání se stal spisovatelem takzvaně na plný úvazek. Kromě psaní se ale věnoval i *stavění počítačů, sbíral meče, pěstoval masožravé kytky a vlastnil ukulele.* „*Mám ukulele. Nehraji na něj, ale mám jej. To je podstatné.*“

Věnoval se i *hraní počítačových her*, kdy například **DOOMA** celé devadesátky nevypnul a i když zrovna dělal něco jiného, tak mu **DOOM** běžel na pozadí. „*Po staletí se lidstvo snažilo bojovat se silami zla... modlitbou, půstem, dobrými skutky a tak. Až do Doomu nikoho nenapadla dvouhlavňová brokovnice. Nažer se olova, démone.*“

Začátkem milénia uspořádal sbírku pro pražské **Divadlo v Dlouhé**, které bylo zasaženo povodněmi. K tomuto divadlu měl vztah, protože převedlo do hrané formy hned několik jeho děl a osobně se poznal i s herci, když se jel na hry podívat. (**Miroslav Táborský** má takto vtipnou historku, když mu pořádali zákulisní oslavu narozenin po jedné takové hře.)

Začátkem desátých let mu byla diagnostikována vzácná forma *Alzheimerovy choroby*, po jejíchž zjištění začal více podporovat výzkum demence a otevřeně podporoval eutanázii. Dva roky poté byl pasován na rytíře za přínos literatuře, do erbů si zvolil „*Nunc Id Vides, Nunc Ne Vides*“ („*Ted to vidíš, Ted ne*“), což je zároveň i heslo **Neviditelné Univerzity** z jeho románů.

Po jeho *smrti* v roce 2015 stále vyšlo hned několik jeho rozepsaných skiců a knih, i přes jeho *výslovné přání*, aby jeho nevydaná práce byla *slisována parním válcem* – slisována byla, aby mu bylo vyhověno, pak ale byla obnovena.

Úžasná Zeměplocha

Série započala v 80. letech dvěma knížkami, **BARVA KOUZEL** a **LEHKÉ FANTASTIČNO**, které tak daly vzniknout i podsérii *o Mrakoplašovi*. **Pratchett** zde přistupoval k Zeměploše jako k prázdnému vesmíru, který zaplnil parodiemi a svými nápady na netradiční pojetí.

Andokratická **Neviditelná Univerzita**, kde mágové věnují své životy nepoužívání magie. Ustrašený mág, co si na svůj špičatý klobouk vlastnoručně vyšíl „*Mák*“, kterého osud (či přesněji řečeno *Dáma*, protože *Osud* s ním nemá nic společného) posílá na dobrodružství po celé Ploše. Nechybí ani *barbar Cohen*, možná budoucnost *barbara Conana*, jakožto takřka nezabítného hrdiny, který ale musí zestárnout, takže ho můžeme vidět pobíjet bandity, zatímco hledá svojí zubní protézu. Či taková *Esqarina*, která tuto andokratickou akademii naruší, když jí osud do kolébky přidá i mágskou hůl. Román **ČAROPRÁVNOST** ale nepředstavil jen mladou dívku stavící se do cesty patri-archální společnosti, ale i *Bábi Zlopočasnou*, jakožto zástupkyni sesterstva čarodějek, které zase magii nepoužívají, protože vědí, že by v ní byly až moc dobré.

Od parodií se ale **ZEMĚPLOCHA** dostala dál, romány jako **PYRAMIDY**, **MALÍ BOHOVÉ** a **MORT** začaly prohlubovat filozofii samotného světa. Objevuje se zde satirické znázornění organizovaných náboženských skupin až fanatismu. Více se projevuje humanismus a kritika institucí. *Mrakoplaš* se zde setkává s korporátním peklem (a sám je považován za démona); *Mort* porušuje všechny vesmírné zákony, aby zachránil princeznu; *trojice čarodějek* napomáhá svrhnout zlého panovníka, kdy se objevují nárážky jak na klasické dramatiky, tak ale i pohádky; městský stát **Ankh-Morpork** dostává právoplatného dědice trůnu, co srazí draka, jen aby panování přenechal *Vetinarimu*.

Ve zlaté éře **ZEMĚPLOCHY** se **Pratchett** věnoval hlavně příběhům s velice lidskými motivy. Do odlehlých krajů, vysoce inspirovanými **Afrikou** a **Austrálií** se vydává *Mrakoplaš*, ale s ním tentokrát i celý sbor akademiků a objeví se i *Smrt*.

› MOŽNÁ BY BYLO JEDNODUŠŠÍ, KDYBYCH POŽÁDAL O SEZNAM NEŠKODNÝCH ROSTLIN A TVORŮ VÝŠE ZMÍNĚNÉHO SVĚTADÍLU? (...) „*Nějaké ovce*“, přečetl nahlas. <

Ale **Pratchett** neurážel jenom **Austrálii**, skrz *kapitána Elania* prozkoumával rozdíly mezi společenskými třídami, řešil problémy s rasismem vyzobrazených na trpaslících a trollech; objevuje se i *Tonička Bolavá*, jako jediná zeměplošská série psaná pro mladší publikum, což **Pratchettovi** nikdy moc nešlo.

Hlavní důraz byl ale stejně kladen na sérii **Hlídky** a na ní navazující sérii s *Vlahošem von Rosretem*, ve kterých **Plocha** projde industriální revolucí a díky tomu i snadnější nárážky na kapitalismus. Po zjištění *Alzheimerovy choroby* se rozhodl **Ploše** dát řádnou pozitivní budoucnost. Utlačované menšiny se zařazují do společnosti. Staré postavy umírají (či jiným způsobem odcházejí), aby předaly žezlo mladým. Noví bohové nahrazují bohy staré (mezi nimi i *Matka Lokomotiva*).